

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економіка торгівлі
Викладач (-і)	Мацола Михайло Михайлович, доц., к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380502862926
Е-mail викладача	mykhailo.matsola@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Економіка торгівлі» спрямована на формування у студентів, світогляду і системи глибоких спеціальних знань про технологію і організацію торгових процесів та їх вплив на ефективність комерційної діяльності суб'єктів ринкових відносин, вироблення вмій і навичок їх використання у практичній діяльності.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка торгівлі як сфера обігу та виду економічної діяльності. 2. Структура та розвиток торгівлі. 	
3. Мета, завдання та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення щодо торгівлі, глибокого комплексного розуміння місця і ролі торгівлі у відтворювальних виробничо-господарських і фінансових процесах; ідентифікації сучасних проблем розвитку торгівлі та опануванні навичками їх розв'язання.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни: зрозуміти сутність, вивчення основних теоретичних, організаційних та методологічних питань розробки та використання у організації торгівлі в Україні; роль економіки торгівлі на шляху до створення розвинутої ринкової економіки у зв'язку з входженням України до СОТ та угоди про асоціацію з ЄС; засвоєння методики та організації розробки та використання стандартів в тому числі міжнародних; вивчення питань використання організації торгівлі в підприємницькій діяльності; засвоєння форм державного та ринкового нагляду та контролю за додержанням правил торгівлі у сучасних умовах реформування; ознайомлення з відповідальністю суб'єктів підприємницької діяльності за порушення законодавства у сфері торгівлі.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є теоретична й практична підготовка студентів, щодо оволодіння навичками з економіки торгівлі для використання у практичній діяльності.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організаційні форми підприємств торгівлі та їх значення в процесі торговельного обслуговування населення; - основні формати магазинів та їх роль в процесі товароруку; - знати основні показники якості торговельного обслуговування та їх використання в практичній діяльності підприємств; - знати умови використання форм роздрібно торгівлі в залежності від спеціалізації та місця розташування магазинів; - сутність, форми і методи організації роботи посередників та управління товарним рухом; 	

- сутність оптової та роздрібною торгівлі у каналах розподілу; вміти:
- аналізувати маркетингове середовище підприємства;
- виконувати аналіз ефективності асортиментної та цінової політики підприємства;
- розробляти пропозиції з підвищення ефективності торгівлі;
- застосовувати отримані знання у своїй практичній діяльності;
- використовувати сучасні технології продажу товарів на місцях своєї постійної роботи;
- враховуючи стан економічного розвитку і специфіку діяльності суб'єкта господарювання, обґрунтовано оцінювати і вибирати найефективніші типи магазинів та форми обслуговування населення;
- здійснювати організацію товаропостачання і продажу товарів підприємств оптової і роздрібною торгівлі.

4. Компетентності

Компетентності

Інтегральна компетентність

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

5. Результати навчання

Програмні результати навчання

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	28
семінарські заняття	32
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність, освітня програма	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	2	вбірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції ї	семінар и	самостійн а робота	лекції ї	семінар и	самостійн а робота

1. Економіка торгівлі як сфера обігу та виду економічної діяльності.

Тема 1. Ринок споживчих товарів та послуг, роль торгівлі у забезпеченні його розвитку	2	2	10	2		18
Тема 2. Природа торгівлі як сфери обігу та виду економічної діяльності, її роль у забезпеченні суспільного розвитку	2	2	10		2	14
Тема 3. Економічна характеристика оптової торгівлі	2	2	10	2		14
Тема 4. Економічна характеристика роздрібною торгівлі	2	2	10		2	14
Тема 5. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі	4	4	10	2		14
2. Структура та розвиток торгівлі.						
Тема 6. Суб'єкти торгівлі та організаційно-економічні умови їх діяльності	2	2	10			18
Тема 7. Товарооборот підприємств торгівлі.	2	2	10		2	14
Тема 8. Товарні запаси та товарне забезпечення торгівлі.	2	2	10	2		16
Тема 9. Організація процесу роздрібного продажу товарів.	2	2	10		2	16
Тема 10. Роль маркетингу у торгівлі.	2	4	10	2		16
Тема 11. Сучасні форми ведення торгівлі.	4	2	10		2	16
Тема 12. Посередництво у торгівлі.	2	2	10			18
Усього годин	28	32	120	10	10	160
6. Система оцінювання курсу						
Загальна система оцінювання курсу	<p>Знання, при формі семестрового підсумкового контролю-заліку, оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <p>зараховано:</p> <p>90 – 100 – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>80 – 89 – здобувач освіти дуже добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>70 – 79 – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє</p>					

основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається кількох неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

60 – 69 – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє значну кількість неточностей у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

50 – 59 – здобувач освіти частково опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє значну кількість неточностей у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

не зараховано:

26 – 49 – здобувач освіти не опанував більшості навчального матеріалу дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

1 – 25 здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання для заліку		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90 – 100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49	Не зараховано	FX
1-25		F

100 бальна			
Поточне контроль та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни
Модуль 1		Модуль 2	
Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 поточний контроль	Змістовий модуль 3 Самостійна робота	
Теми 1-5	Теми 6-12	Теми 1-12	
30	30	40	
100			100
Система поточного оцінювання знань студентів на практичних заняттях	<p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань.</p> <p>Критерії поточного оцінювання:</p> <p>«5» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.</p> <p>«4» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.</p> <p>«3» – в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.</p> <p>«2» – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати студенти під час практичних занять сумуються. Середній бал за поточний контроль переводиться у 20 бальну шкалу.</p>		
Система оцінювання знань через проведення контрольних робіт	<p>Контрольні роботи проводяться з метою визначення стану засвоєння матеріалу здобувачами вищої освіти за період теоретичного навчання.</p> <p>3 дисципліни передбачено виконання двох контрольних робіт після закінчення вивчення тем змістового модуля №1, №2. Контрольна робота оцінюється максимум у 10 балів (за сумою двох 20).</p> <p>Контрольна робота проводиться в тестовій формі. Кількість тестових завдань у варіанті 20. Студенти опрацьовують питання, тем змістового</p>		

	модуля і для контролю проходять тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).
Система оцінювання знань самостійної роботи студентів	<p>Самостійна робота студентів: Тестовий контроль: студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 40 балів (20 тестів по 2 бали).</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями. Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за два модулі: М 1. Поточний контроль (1-60 балів). М 2. Самостійна робота (1-40 балів). Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. В умовах карантину ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM. Повторне складання заліків допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>
8. Політика курсу	
<p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а н/б округляється.</p>	
9. Рекомендована література	
Основна література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Апопій В.В. Комерційна діяльність: підручник. 2-е вид., перероб., допов. К.: «Знання», 2008., 558 с. 2. Барна М.Ю. Аналіз соціально-економічної складової системи внутрішньої торгівлі в Україні в умовах трансформації. Бізнес-Інформ. 2015. № 1.205-217. 3. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 378 с. 4. Виноградська А.М. Комерційне підприємництво: сучасний стан, стратегії розвитку: 	

- монографія. К.: ЦНЛ, 2004. 807 с.
5. Власова Н.О., В.А.Гросул, Н.С. Краснокутська, О.А.Круглова, М.В.Чорна, О.М.Филипенко. Економіка торгівлі: навч. посіб. Харків: Світ книг, 2016. 473 с.
 6. Марцин В.С. Економіка торгівлі: підручник. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання, 2008. 603 с.
 7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. URL:<http://sites.znu.edu.ua/science-earth/assets/documents/principles/Pidruchnyk-Pidpryyemnytstvo-torhivlya-birzhova-diyalnist.pdf>.

Наукові публікації

1. Підприємництво і торгівля : зб. наук. пр. Львів. торг.- екон. ун-т. Львів: [б. в.], 2018. № 20 ISSN 2522-1256 (print). - ISSN 2522-1264. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%9669652. (дата звернення: 25.08.2020).
2. Мацола М.М. Вплив європейської економічної інтеграції на розвиток зовнішньоторговельних відносин між Україною та ЄС. Вісник Прикарпатського університету. Серія Економіка. Випуск 12. – Івано-Франківськ: «Плай» 2017. С. 62-66.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>. (дата звернення: 25.08.2020).
2. Офіційний сайт Державна служба статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 25.08.2020).
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL:www.kmu.gov.ua. (дата звернення: 25.08.2020).
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі. URL: <http://www.me.gov.ua/>. (дата звернення: 25.08.2020).

Викладач к.е.н., доц.

Мацола М.М.